

Benjamin Christensen

28. 9. 1879 - 1. 4. 1959

Benjamin Christensen, der døde den 1. april 79 år gammel, var ikke glemt. Det Danske Filmmuseum har for ikke så længe siden vist hans debutfilm „Det hemmelighedsfulde X“ (1913) og den af Dreyer iscenesatte „Michael“ (1924), i hvilken Benjamin Christensen spiller hovedrollen, og i „Kosmorama 7“ bragtes et index over hans film.

Den indgående analyse af Benjamin Christensens værker, som endnu ikke er skrevet, håber vi senere at kunne bringe i „Kosmorama“. Den afdøde instruktør fortjener den, han var en pioner, og han skabte en stor film, den berømte „Heksen“.

Hans væsentligste pionerindsats i hine år, da ingen med sikkerhed kunne sige, om filmen ville udvikle sig til en kunstart, var den opfindsomme, velfotograferede, spændende klippe „Det hemmelighedsfulde X“, der ganske vist fortalte en ordinær historie, men gjorde det på en dengang original og landvindende måde. Benjamin Christensen, der også før han begyndte at iscenesætte film havde virket som skuespiller (han var oprindelig sanger), spillede i „Det hemmelighedsfulde X“ hovedrollen som den uberettiget mistænkte sølvjænt, der i sidste sekund reddes fra at lide forræderens skæbne.

Et par år senere kom instruktørens anden film, „Hævnens Nat“, der ikke var så interessant som hans første. Men i årene efter den første verdenskrig arbejdede han intenst og på ny landvindende med den fremragende „Heksen“ (première 1922), en visualisering af middelalderens overtroiske forestillinger, den første store dokumentarfilm, ikke homogen, men skabt med suggestiv kraft og overvældende fantasi. I artiklen „Nye idéer i filmen“ skrev Dreyer i 1922 med megen respekt om det store forarbejde, Benjamin Christensen gjorde til filmen, og om hans tidligere indsats skrev Dreyer: „Forholdenes udvikling har tydelig nok vist, at det var *ham*, der var i pagt med fremtiden“.

„Heksen“ blev produceret for svensk kapital, og det varede længe, før dens instruktør vendte tilbage til Danmark. For *Erich Pommer* i Tyskland iscenesatte han „Seine Frau, die unbekannte“ med *Willy Fritsch* og *Lil Dagover*, derefter kom han til Hollywood (som han skildrede i novellesamlingen „Hollywood Skæbner“). Hans amerikanske film hedder

„The Devil's Circus“ (*Norma Shearer*), „Mockery“ (*Lon Chaney*), „Hawk's Nest“ (*Milton Sills*), „The Haunted House“ (*Chester Conklin*), „House of Horror“ (*Thelma Todd*) og „Seven Footprints to Satan“ (også *Thelma Todd*) – Benjamin Christensen selv satte dem ikke højt, men der skal nok være sære og interessante effekter i flere af dem, og forhåbentlig er de ikke sporst forsvundet.

Efter „Seven Footprints to Satan“ fulgte en tiårig pause, så kom instruktøren igen i Danmark, hvor han iscenesatte „Skilsmisens Børn“, „Barnet“, „Gaa med mig hjem“ og „Damen med de lyse Handsker“, bedst var de to første, værst den sidste, der satte et noget pinligt punktum for Benjamin Christensens instruktørkarriere.

Benjamin Christensens evner burde have ført ham ind i en endnu mere imponant karriere, men filmproducenterne er mildest talt ikke altid ideelle mæcener. Imidlertid var – og er – Christensen en af de få internationalt berømte danske filminstruktører, og i hvert fald „Heksen“ er af varig værdi. I sine bedste film eksperimenterede han livligt med formsproget, og han var en af de få danske instruktører, der kunne lægge ægte lidenskab i billeder. Han var ikke en intellektuel, men han var et temperament. Han er den næststørste i dansk filmhistorie, og ved siden af ham virker de fleste af de moderne danske filminstruktører konforme, upersonlige og fantasiløse.

Læserbrev

Hr. redaktør!

Hermed et forsinket læserbrev. Jeg opdager, at der i Kosmorama nr. 40 står følgende notits:

„Charles Laughtons film „Night of the Hunter“, der blev „forbudt“ ved en „prøvecensur“ herhjemme, går for tiden i Sverige. Filmen, der blev omtalt i „Kosmorama 17–18“, er stilistisk interessant, og det må håbes, at beklipninger kan få den gennem censuren.“

Når Kosmorama bringer en sådan notits, må det vel være fordi man på en eller anden led betragter den pågældende film som et kunstværk. Og så tillader man sig at foreslå „beklipninger“! Skal vi ikke også foreslå at skære manden, der står og tisser i øverste venstre hjørne af Breughels „Bondedansen“ ud af billedet, så det for fremtiden kan udstilles uden risiko selv på Arhus rådhus?

Børge Høst.

Også vi vil helst se den komplette „Night of the Hunter“ herhjemme. Meningen var blot at frembæve, at vi foretrækker en beklippet dansk version for slet ingen dansk version. Vi præciserer: „... det må håbes, at beklipninger kan få den gennem censuren, forudsat naturligvis at den ikke kan tillades i sin oprindelige skikkelse.“

Red.